

בית הספר לאמנות המדרשה, מכללה אקדמית בית ברל

מערך יחידות הוראה

2012

מצלמים חלום\קמרה אובסקורה

תכנון: שיר איסר

הנחייה: ד"ר ברונפלד-שטיין חוה

יחידה 1 : אובייקט שחלמנו (90 דק')

נושא	אובייקט שחלמנו.
הסבר	בשיעור זה נצפה בקטעים מן הסרט "מדעי החלום" של מישל גונדרי. נדון בתרגום הוויזואלי לחלום המוצג בסרט, ובהקשרים בין מציאות וחלום. בהמשך התלמידים ינסו לתרגם חלום שחלמו לאובייקט.
מטרות	-עבודה עם נושא אישי הנובע מעולם החלום של התלמידים. -היכרות, השוואה ודיון במאפיינים של מציאות, חלום, והעמקה במאפייניהם החזותיים. -תרגום רעיון ראשוני של דימוי חזותי/מילולי לאובייקט תלת ממדי.
אמצעי המחשה	הסרט "מדעי החלום" / מישל גונדרי /http://www.imdb.com/title/tt0354899

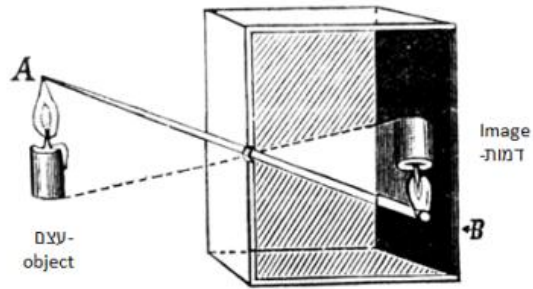
<p>חומרים וציוד</p>	<p>- עותק של הסרט "מדעי החלום" -מקרן מחשב ומגבר. - דפי נייר כתיבה -בריסטולים שחורים ובריסטולים לבנים. -גלילים של ניירות דבק. -אקדחי דבק ציוד אישי: -קלמר מהבית עם: -חומרי רישום וציור מגוונים בשחור לבן ואפור (דיו וגירים עפרונות טושים וכו') -ספרי סקיצה</p>
<p>מושגים</p>	<p>התקה - רעיון מסוים המופיע בחלום מביע באופן סמלי רעיון אחר.</p>
<p>מבנה השיעור ולו"ז</p>	<p>היכרות. הצגת השיעור והסדנה. צפייה בארבעה קטעים מתוך הסרט "מדעי החלום". דיון קצר בסרט סביב השאלות: איך מתוארים החלומות בקטעי הסרט? איזה אופי יש לחלום בסרט? איך מבדילים בסרט בין חלום ובין מציאות? האם החלומות בסרט דומים לחלומות שלכם? משימה: כתיבת תיאור של פרט הזכור לכם היטב מתוך חלום שחלמתם (כ-חמש שורות). התיאור יכול להיות של דמות, חיה, מקום, חפץ וכו'. דיון בחלומות בכלל ובחלומותיהם בפרט: לאורך ההיסטוריה האמינו בני אדם כמעט בכל מקום ובכל תרבות שיש משמעות עמוקה לחלומותיהם. האדם חווה את החלום כרצף מקרי של זכרונות ותחושות- נובע מעיבוד הנעשה בזמן ערות. מה המשמעות של החלום הזה? האם לכל חלום יש משמעות? היכרות אם המושג "התקה". הסבר על המשך הסדנה. הכנת אובייקט אחד הקשור לפרט מהחלום אותו כתבו. אובייקט זה יצולם בהמשך הסדנה במצלמת קאמרה אובסקורה. ארגון החלל: צפייה אל מול מסך ולאחר מכן ישיבה מרוכזת ואינטימית לדיון. כתיבת החלומות והכנת הפסלים יעשו בכיתה סביב שולחנות או באופן חופשי בחצר.</p>

יחידה 2 : קאמרה אובסקורה (90 דק')

קמרה אובסקורה

	נושא
<p>קאמרה אובסקורה.</p> <p>בפרק זה נתחקה אחר תולדות הקאמרה אובסקורה, ובין כיצד המצאה זו היא חלק מתהליך המוביל להמצאת הצילום כפי שאני מכירים אותו היום. נבנה מצלמת קאמרה אובסקורה מתוך הבנה של מאפייני המצלמה, ובהתאם לאופי התצלום אותו נרצה לקבל בפרויקט.</p>	הסבר
<p>הבנת עיקרון הקאמרה אובסקורה הבנת התפתחותה של הקאמרה אובסקורה לצילום. היכרות עם שימוש בקאמרה אובסקורה בתחומי הציור והאמנות. היכרות עם המושג חשיפה. היכרות בסיסית עם המושגים עדשה קצרה ועדשה ארוכה. בניית מצלמת קאמרה אובסקורה מתוך הבנה ושימוש במטרות הקודמות. היכרות עם מגוון סוגי התצלומים אשר יכולים להיווצר ע"י מצלמות קאמרה אובסקורה שונות (סוגי קופסאות, פנורמה, תצלום חד, תצלום מטושטש ותצלום מעוות)</p>	מטרות
<p>*מצגת (נספח א') **"תולדות הצילום" / מייקל לנגפורד – פרק א' - תגליות ראשונות, עמ' 15-20.</p>	אמצעי המחשה
<p>ציוד כללי: איזולירבנד שחור סיכות מתכת דקיקות. מכלי ספריי שחור מספרי מתכת. נייר כסף עבה כפות. ציוד אישי: מספרים סכין יפנית. קופסא בעלת מכסה, ריקה ואטומה לאור לחלוטין (עדיף ממתכת) לדוגמא: קופסא של 200 גרם קפה נמס, קופסא של עוגיות חמאה, קופסא של מקס ברנר ועוד. על החלקים הפנימיים של הקופסא ושל המכסה, להיות צבועים לחלוטין בשחור (ספריי או גואש).</p>	חומרים וציוד
<p>עדשה רחבה ועדשה צרה חשיפה. קאמרה אובסקורה נגטיב ופוזיטיב תצלום חד ותצלום מטושטש</p>	מושגים
<p>הקרנת המצגת מלווה בהסברים המבוססים על הספר "תולדות הצילום", בהקשר לתולדות הקאמרה אובסקורה ושימושה בעבר בכלל ובאמנות בפרט. העברה פעילה הכוללת שאילת שאלות את התלמידים. הכנת הקאמרה אובסקורה: חיתוך ריבוע בינוני בקופסאת הפח באמצעות סכין יפני או מספריי פח, כיסוי הנקב בנייר אלומניום (אפשר להחליק את הנייר באמצעות כף). ניקוב הנייר בסיכה חדה, ככל שהנקב קטן יותר, התמונה שתתקבל תהיה חדה יותר. הכנת סגר אטום לאור (איזולירבנד) כך שאפשר יהיה לאטום ולפתוח את הנקב. הכנת הקאמרה אובסקורה בכיתה: השחרת הקופסאות לחלוטין. ניקוב קופסא באמצעות סיכה. (נקב קטן תמונה חדה). הכנת סגר לאור מאיזולירבנד.</p>	מבנה השיעור ולו"ז
<p>ישיבה בצורת ח', מאחורי שולחנות. צפייה במצגת, ולאחר מכן הכנת הקאמרה אובסקורה על גבי השולחנות.</p>	ארגון החלל

יחידה 3 חדר חושך (90 דק')

נושא	חדר חושך
הסבר	בחלק זה נקנה לתלמידים את המידע הדרוש בכדי לעבוד בחדר החושך באופן הנכון והיעיל ביותר. נסביר בצורה בהירה על תהליך פיתוח התמונה, ונסה להקנות הרגלים שיובילו לעבודה עצמאית במעבדה. נסביר את שיטת העבודה בה ננקוט במעבדה בחלק הבא של השיעור.
מטרות	<ul style="list-style-type: none"> - היכרות ראשונית עם חדר חושך - התלמיד יבין כיצד לעבוד עם דפי הצילום - הקניית מידע על עבודה בטוחה ונכונה בחדר החושך. - הקניית מידע על עבודה בטוחה ונכונה עם הכימיקלים. - התלמיד ילמד כיצד להדפיס תמונה בחדר החושך. - התלמיד יכיר את ציוד המעבדה ואת אופן העבודה עמו.
אמצעי המחשה	
חומרים וציוד	חדר חושך פעיל עם ציוד מלא
מושגים	חדר חושך מפתח עוצר קובע ניירות צילום "ניר צילום שרוף" מלקחיים
מבנה השיעור ולו"ז	<p>מהלך הפעילות: כניסה משותפת לחדר חושך. הסבר על מהו חדר חושך ועל כלליו. אין להכניס פלאפונים או אור לחדר החושך. יש לסגור את וילון הכניסה פן יכנס אור. אין להעביר את המלקחיים בין גיגיות החומרים, אין לגעת בחומרים. הסבר על תהליך העבודה. הכנסת נייר צילום לקאמרה אובסקורה, והוצאת נייר צילום מהקאמרה אובסקורה יתבצעו רק בחדר החושך. אין לחשוף את ניירות הצילום לאור יש להשאיר אותם בקופסא סגורה כאשר אינם בשימוש. הסבר כיצד מדפיסים תמונה: הוצאת הנייר. העברתו למפתח (זמן: דקה וחצי) לעוצר(חצי) למפתח(3 דקות) ולבסוף שטיפתו במים (שעה). תמונות סופיות יש להשאיר במפתח כ- דקות ולאחר מכן – דקות בשטיפה. הסבר על הפיכת התמונות מנגטיב לפוזיטיב יתבצע מאוחר. הסבר על אופן העבודה בחלק הבא של השיעור.</p>
ארגון החלל	עמידה בצורה מרוכזת סביב מכלי הפיתוח כך שכל התלמידים יראו את ההדגמה.

יחידה 4 מצלמים חלום (180 דק')

נושא	מצלמים חלום.
הסבר	שיעור זה יהווה התנסות ראשונית בצילום ובהדפסת תמונה. התלמידים יצלמו את האובייקטים שלהם. בין נסיונות הצילום התלמידים יקבלו החלטות על פי חזונם כלפי התמונה. קצב העבודה בשיעור זה יהיה אישי.
מטרות השיעור	-התלמידים יתרגלו הדפסת תמונות ועבודה נכונה בחדר החושך. חוויית הצילום תהיה מבוססת על הבנה והפנמה של העקרונות שנלמדו בחלק השני. חוויית צילום ראשונית ומהנה. התנסות במספר מצלמות שונות. למידה אקטיבית של פתרון בעיות בחשיפה והגעה לחשיפה הרצויה. יצירת סיכום שיעור משמעותי למורה ולתלמידים אשר ממקד את התבוננות בקשר ליום זה.
אמצעי המחשה	עבודות התלמידים
חומרים וציוד	חדר חושך מצלמות קאמרה אובסקורה ניירות כסף סיכות מתכת דקיקות
מושגים	*חשיפת OVER. *חשיפת UNDER. *חשיפה ארוכה. *חשיפה קצרה. *הוספת זמן. *הפחתת זמן.
מבנה השיעור ולו"ז	כניסה לחדר חושך והנחת דף צילום בקופסא. הצבת הפסל וצילום. כניסה לחדר חושך ופיתוח הנגיב. הסתכלות על הנסיון הראשון. האם בהיר מדי? כהה מדי? מטושטש מדי? שאלות ביחס למה שאני רוצה, לפסל שלי ולחלום שלי. החלטות וניסיון שני ושלישי. הפיכת הנגיב לפוזיטיב. הצגת העבודות כדי שהכיתה תוכל לראות אותם. ניקיון הכיתה וסידור חדר החושך. סיכום: מה דעתכם על התמונות? האם יש קשר בין אופי התצלומים לנושא הראשוני "חלום"? ניתוח העבודה בחדר חושך היכן התקשו, מה למדו, אילו הבנות יקחו איתם הלאה מפעילות זו.
ארגון החלל	הצילום יתבצע בחוץ. הדפסת התמונות תתבצע בחדר החושך. המורה יעמוד ביציאה מחדר החושך וייעץ לתלמידים לגבי התמונות. הסיכום יתבצע בכיתה והישיבה תהיה בצורת עיגול.

